АСТАНА АҚШАМЫ

▼**Мынау дүниенің төрт алабын апшыдай қуырып, әр босағаны кесір боп аттап келе жатқан ғаламдық қатал катаклизмдердің құрсауында қалған қаланың тас маңдайынан сипағандай еді сол сөз.**

▼**Біздің бір жетістігіміз — біреудің шалғайына жармаспаймыз, атамыздың сақалымен, апамыздың ақ жаулығымен ойнамаймыз.**

ЕЛБАСЫНЫҢ СЕНІМДІ СЕРІГІ

Қали СӘРСЕНБАЙ

"Алматы Ақшамында" тұлға, тұлғалы азаматтар туралы жүйелі түрде жазылып келеді. Бұл кімнің кім екенін, кім болғанын да біліп отырудан туған ой еді. Егер ел ерлерін ескеріп отырмаса, сол ел бетіне қарап отырған басылымдарда Олар туралы он ауыз сөз жазылып жатпаса кім кімнің қадірін білгендей. Осындай бір ой жосығына арқа сүйей отырып сөйлесек, бәлкім, діттеген межеге де жетіп қалармыз.

Егер басшы адам ең алдымен өзі Тұлға болса, оның ел алдындағы беделі де бір саты жоғары болады. Елдің оған деген сенімі де артады. Себебі ол бұған дейін ел сеніміне ие болған, халықтың мұңын мұңдаған, жоғын жоқтаған адам. Демек, өзі Тұлға бола тұра басшылыққа келген адамның халық үшін адал әрі табанды жұмыс істеуіне көп мүмкіншілігі, былайша айтқанда, шансы бар. Басшы адам (аудандық, қалалық, облыстық, республикалық деңгейдегі бірінші басшыны айтып отырмыз) Тұлға болуға керек.

Газет бетінде «Алматыны кімдер басқарды?» деген айдарды бекерге ашқан жоқпыз. Жұрт Алматыны кімдердің басқарғанын, қалай басқарғанын білсін дедік. Сөйтіп өткенінен өнеге алып, келешекке кемел бағдар жасауы кажет. Кімнің кім болғанын біліп отыруы керек. Сондай-ақ бүгінгі басшы туралы да орайы келгенде ой толғап, дер кезінде берген мағлұматтың жұртшылықты немқұрайлы көзқарастардан, жауапсыз сөйлеуден, бөстекі әңгімеден сақтандырары сөзсіз. Аталмыш айдар аясында жарияланған материалдарға үздіксіз білдіріліп жататын пікірлер бізді осындай ой айтуға жетелейді.

Алматыны да талай мәрте тұлғалы азаматтар басқарған. Әрине, оның біреуі өндірісті жақсы білетін маман, енді біреуі жұртты игі іске жұмылдыра білетін шебер ұйымдастырушы болуы мүмкін, бірақ бәрі бірдей Тұлға болған жоқ. Демек, жылдар жылжи келе Алматыға тағы бір мәрте Тұлғаның басшы болуы заңдылық әрі зор қажеттіліктен туған еді. Өйткені, бұл — Алматы ғой.

Осыдан аттай бір жыл бұрын Елбасы Нұрсұлтан Назарбаев сондай шешімге келді. Өзінің қай істі болсын сеніп тапсыратын сенімді серігі Иманғали Нұрғалиұлы Тасмағамбетовті Бас шаһарға Әкім етіп тағайындады. Тағайындап қана қойған жоқ, қала активінің алдында таудай сөз айтты. **"Иманғали жас, менің жанымда жиырма жылға жуық уақыттан бері жұмыс істеп келеді. Атырау облысының әкімі ретінде, Үкімет басшысы ретінде және Президент аппаратының жетекшісі ретінде өзін білікті ұйымдастырушы, өте ауқымды әрі жауапты міндеттерді шешуге қабілетті екенін көрсетті. Ол — өз айналасына жұртшылықты топтастыра алатын тәжірибелі, сенімді, ар-ұяты таза адам"** деді.

Шынында да Елбасының осынау кем дегенде үш облыстың халқы тұратын алып мегаполистің тізгінін Имекеннің қолына сеніп тапсыруы оның тұлғалық қасиетін де бағалағандық еді.

"Ханда қырық кісінің ақылы бар" дейді. бәлкім, Елбасы өзі Алматыдан "алыстағаннан" кейін оның тағдырына да алаңдаушылық білдірген болар-ау. Өз ойындағысын жүзеге асыратын тұлғалы азаматтың соның төрінде отырғанын көргісі келген болар-ау. Айтқандай-ақ, бұрынғы басшыларды жамандап ұшпаққа шықпаспыз, бірақ бір контейнер қисық шегені түзету Имекеннің маңдайына жазылыпты. Имекене бұған дейін қалыптасқан саяси, рухани танымдық қасиетімен қоса, зор әкімшілік беделін де енді осы іске жұмсауына тура келді. Енді Алматыны таудай сордан аршып алу үшін он есе жұмыс істеу керек болды. Алаштың алтын алқасындай болған кешегі Алматының бүгінгі әбден әлемiштеген міскіні тұрды көз алдында. Ел мен Елбасының сенімі және мойнында. Бұл мақалада Имекеннің бір жыл ішінде атқарған жұмыстарына тоқталу мүмкін емес. Осы нөмірде беріліп отырған "Жылнамада" бар мәселені қамтуға тырыстық. Бұдан әрі Имекеннің тұлғалық қасиетін айқындайтын ірі істер төңірегінде ғана ой топшыласақ дейміз.

Сонымен тұлға тұғырға қонды. Әлдекімдердің әуейіне тырс етпестен, ұлт құндылықтарының қадір-қасиетін қаршадайынан сезініп туған Имекеннің Алматыны тануы өзгелерден өзгеше өрбіді.

Имекеннің келуімен бірге Алматыға қоңыр күй келді. "Күй — қазақтың иманы" (Д.Қанатбаев) демекші, Алматыға иман келді. Қазақстан ұлттық теледидары мен радиосы әкемтеатрда 260 күйді топтастырған компакт-дискінің тұсауын кесті.

Тасмағамбетов Алматыға келісімен көп ұзамай бас сұққан жерінің бірі театр еді. Қай елдің, қаланың болсын төлқұжаты ең алдымен театры, мұражайы болып есептеледі. Осыны терең түсінген Әкім ең алдымен жұрттан қаланың мәдени орындарының, көпшілік орындарының жағдайын сұрады, сұрады деген жай сөз ғой, шаңын шығарып аралады. Халықтың мәдени, әлеуметтік деңгейін өз көзімен көрді. Шаңын шығарып дегенім, азып-тозып құлағалы тұрған, айналасын ит-құстың мекеніне айналдырған Ғ.Мүсірепов театрын көп ұзатпай кірсе шыққысыз етті, іргесіндегі бой көтеріп кіруге дайын тұрған «жыноппак» үйді талқандатып, орнына балаларға арнап ойын алаңын салдыртты. Әкімнің осы қадамынан қандай ой түюге болады?

Заңсыз салынған тауық қораңызды біреу келіп бұзып жатса, сіз шыдай аласыз ба, делебеңіз қозып кетпей ме? Ал енді мынау ғимаратты бұздырудың оның иесіне әсері қандай болатынын түсінуге аса бір күшті сезімнің қажеті жоқ қой. Ал әлгі «жынхана» қай жерге салынған дейсіз ғой. Қазақ өнерінің енді қайтып тумайтын қасиетті қара шалдарының алақанының табы, аяғының ізі қалған қасиетті қара шаңырақ — кешегі Әуезов, бүгінгі Мүсірепов атындағы балалар мен жасөспірімдер театрының тура іргесіне салынған. Бұған дейін біз айтқыш, жазғыш болсақ қайда қарап отырғанбыз. Киє қонған жерге жақындап келе жатқан ібілісті неге сезбегенбіз? Байқампаздығымыз қайда қалған? Егер біз шын мәнінде ұлт мүддесіне қызмет етуді ойласақ, әлгі жауын жаумай су боп жүретіндердің бақырып жазатын мәселесі осы болса керек еді. Жоқ олар селт етпейді. Егер әлгі «жынхана» іске қосылғанда, театрдан спектакль көрмек түгілі, еңдігі басқа «спектакльдің» ішінде жынға айналып жүрген болар ма едік. Оның бәрін қойыңызшы, біздің кешегі жаралы жылдардағы рухымызды сақтап қалған қасиетті қара шалдардың әруағы кешер ме еді бізді. Құдайшылығын айтар болсақ, осыған дейін қаланың құлағын ұстап отырғандардың ойына осы ойранды тоқтату неге кіріп-шықпаған? Демек, Тасмағамбетовті күтіп отырған болдық қой. Айтайын деп айтпайсың, ұсақ-түйекті тергіштер Тасмағамбетовтің осы тәуекелшілдігін неге көрмейді? «Көргенсізде көз болмайды» деген рас.

Намыс — тұлғалық қасиетті айқындаушы басты фактордың бірі десек, сонда қалаға сол намыстың келуін күткен болып шығамыз ғой.

Сонымен Тасмағамбетов шетелге шашырап кеткен Қазақ циркінің артистерін жинатып, цирк үйін жөндеуге қойды, ұлылардың аяғының ізі қалған 4,5 шақырымдық Терренкурды, жұрт күдер үзе бастаған Көктөбені қалпына келтіріп жайнатып жіберді. Жол дегеніңіз жарты жылда жобаға келді. Енді бір қызығы, Алматы Алматы болғалы келе жатқан арықтарды жұрт ұмытып қалғандай еді. "Бұлақ көрсең көзін аш" қағидасында тәрбиеленген Имекен сол арықтардың көзін ашып, онымен қоса адамдардың да көзі ашылды. Қала әр сенбі сайын сенбілікке шығып, тазалық қолға алынды "Несі бар, жасаса Әкімнің міндеті ғой" дейтіндер "...айналайын-ау, осыған дейін де басшысыз емес едік қой" демеді. Меніңше, мұндай шаруаны ұлтқа жаны ашитын, сол ұлт рухын ұлықтап өскен адам ғана істей алады. Біздің бұл айтқанымыз қаншама біткен істің бір ширегі ғана. Болмаса аз уақыттың ішінде ұлт, мемлекет үшін аса маңызы зор қаншама тірлік жасалды. Алматының рухы көтерілді. Қалада мәдени шаралар көбейді. Оның бәрін арнайы талдап айтсақ, ұзаққа кетеміз.

Міне, қалаға осындай жылы ағыс алып келген Тасмағамбетов әлдекімдерге қайдан жақсын. Жұмыс істеген адамның атына жақсы сөз айтылмай тұрмайды. Орайы келгенде сол сөзді біз де айтып отырмыз. Еңбек жұрт тарапынан бағалануы тиіс. Одан кейін бастықтың беделі өседі. Бұл өмірдің заңдылығы. Ал, бұл әлдебіреуге ұнамайды, бәрі керісінше болуы керек. Әрине тыныштық керек деп, ешкіммен жағаласып, салғыласпай-ақ салық жинап жайбарақат отыра берсе де болар еді. Жоқ, әу бастан "ұлт жұмысына жегілген" (кешегі Алаш көсемдері жиі айтатын сөз) Тасмағамбетов үшін бұл жат еді.

Алматы — Астана емес, Атырау емес, Тараз емес, Шымкент емес...

Алматы — алты Алаштың ардағы, сүт бетіне шығар қаймағы бас қосқан, ат аунаса түк қалатын жер.

Алматы — кешегі жақсылар мен жайсаңдардың ізінің табы қалған, әкелеріміз бен шешелеріміздің аяулы махаббатына куә болған жер.

Алматы — көшесіне талай-талай буырқанған Мұқағали, Төлеужан секілді ақындар сыймай кеткен, талай армандар бүршік жармай қалған жер.

Алматы — кешегі күні ұлт құндылықтарына пана болған, қазақтың рухын ұстап, алақанында әлдилеген жер. Қазақтың есі мен сесі болған жер.

Міне, Тасмағамбетов Алматыға келіп, сол Алматыны іздеді. Алматының кешегі болмысын толайым жаңғыртуды (ол мүмкін емес) ойламаса да, әйтеуір, рушылдықты емес, рухшылдықты жаңғыртуды ойлағаны анық. Міне, Елбасының әлгі "Ол өз айналасына жұртшылықты топтастыра алатын тәжірибелі, сенімді, ар-ұяты таза адам» деген сөзі осы жерде еріксіз қылаң береді. Небәрі бір жылға жетер-жетпес уақытта істеген ісі айқұлақтанып көріне бастаған Тасмағамбетовтің тірлігін Алматыға арақідік соғып тұратын Елбасы да бағалап үлгерді. Елбасының қай кезде де Алматыға деген көзқарасын айрықша білдіріп жүруі, сайлау алдындағы ел ішіне сапарын Алматыға келіп қорытындылауы, Көктөбеге көтеріліп, [illegible] өсіп, Алматы аулаларын аралап, мұнтаздай қаланы көріп, шаһардағы толассыз тіршілікті, жылы ағысты өз көзімен көруі қалалықтардың да көңілін өсіргені айдай ақиқат еді.

Таң шапағымен нұрланып оянатын Алматының ай дидарына кейінгі [illegible] әлдекімдердің қаяу түсіргісі келгені [illegible]асырың емес қой. Мұны айтып отырған себебіміз, соңғы жылдары келбетіне батыстық бояуды баттастыра жаққан Алматыны да бір теріс пиғыл иектеп жүргендей еді.

Алматы — оттың үстінде отырғандай еді. Елбасының ұлылығы да сонда — сол оттың ортасына Тасмағамбетовті алып келді. Неге?

■ Алматы — алты Алаштың ардағы, сүт бетіне шығар қаймағы бас қосқан, ат аунаса түк қалатын жер.

Алматы — қоғамдағы саяси температураның бір қалыпты болуын көздемейтін топтың пиғылынан аздап хабар беретін.

Алматы — қоғамнан емес, жеке адамның бойынан мін іздейтін кейбір саяси күштердің мекені екенін байқатып қалып, басқа өңірлерде саяси бағыт-бағдары әлі айқындалып үлгермеген саяси күштер өкілдерінің алшаң басатын тұрағына айналды. Демек, олардың бұл жерде ұжымдаса, ұйымдаса жұмыс істеуіне мүмкіндік бар. Былайша айтқанда, Қазақстандағы оппозицияның саяси ұпай жинайтын ұрымтал жері де осы. Мәлімдемелер де, басқалар да бәрі осы жерде жасалады. Демек, оппозицияның да, басқа да толып жатқан саяси күштердің де талап қылатын жері осы. Олардың Астанаға аяғы жете бермейді. Оның үстіне атшаптырым алаңдарға қарап айқай салсам деп оны саяси ойын алаңына айналдыруға дәмеленіп қоятыны және бар-тын. Қысқасы, талай-талай китұрқы әрекеттерді жүзеге асыруға талаптанғандар ресми мәлімет көздерінен күн сайын біліиіп отыратын. Қысқасы **Алматы** — түрлі саяси партиялар, қозғалыстар, қоғамдық бірлестіктер, түрлі көзқарастағы саяси элитаның, зиялы қауымның да қалың шоғырланған жері. Демек — саяси эпицентр. Аса ірі саяси науқан алдында ойыннан өрт шығарып, осындай жерде бүлік жасау — арандатушы топ үшін тиімді болмақ. «Парижде жел тұрса, Францияда дауыл тұрады» дегенді олар жақсы біледі.

Елбасымыздың **"Алматы — Тәуелсіздіктің алтын бесігі"** дегені есте. Осы қалада Тәуелсіздіктің тұсауы кесіліп, жер жүзіне жар салғанбыз. Міне, сол Тәуелсіздіктің алтын бесігі күні кешегі мәреге жеткен Президент сайлауында арда ұлының маңдайына жел боп тимей, емірене иіскеді. Өзіне киє қонған жер екенін дәлелдеді. Ал, сол Тәуелсіздік бесігінде топалаң болып жатса қалай болар еді.

Алайда, "көршінің үйі өртеніп жатса, қойының басын үйіттіп алғысы келетіндердің», түнде көлеңке іздейтіндердің арандату әрекеттері жүзеге аспай, қырық күннен бері Алматыны кезген қауесет шаң қауып қалды. Қысқасы, Алматының саяси температурасын Тасмағамбетов бір қалыпқа түсіріп, сүттей ұйытты. Тұлға болмаса осыны істей алар ма еді. Қадыр айтпақшы, «рухани биік кісі — ұлтының ұйытқысы» деген осы. Әрине осындай әрекеттің алдын алған Имекене "тырнақшаның" ішіндегі достарының іші жылы қоймағаны ақиқат.

Несін жасырамыз, қауесет көп еді. Өткелден өтіп кеткеннен кейін бұл әңгімені қайта айтудың жөні бола қояр ма екен. Дегенмен айту керек, әлдекімдердің ішкі бақай есебінің жүзеге аспауының себебін сілкіп көрсету керек. Алып мегаполистің ішкі саяси-әлеуметтік жағдайын ұдайы назарда ұстап, жіті бақылаған әкімшілік ресурстың мықтылығы көп жағдайдың ширығуына, пісіпжетілуіне, кертартпа саяси күштердің әуейіне жол бермеді. Бұған дейінгі үрей, қауіптің бәрін сейілтуге жұмсалған интеллектуалдық күш өзін-өзі ақтады. Халықаралық бақылаушы Өмір Білгеннің күні кеше баспасөз мәслихатында "Алматы халқы сабырлы, байыпты екен. Қаланың Әкіміне сол үшін алғыс айтқым келеді" деуі де бекер емес қой.

Әрине, табалдырықтан биік тау жоқ, халықтан асқан дана жоқ. «Дана — халықтан, топас — топырдан шығады» дейді тағы да Қадыр. Халықтан ешкім биік емес, тәрбие берген тәңір Алматы халқының өз ішінде уялап жатыр екен. Алайда халықтың осынау бір елең-алаңда азаматтың ел үшін еткен еңбегінің өте[illegible]ін қайтарғандай, бағасын бергендей па[illegible]сат-пайым танытуы Елбасының сенімді серігіне көрсеткен сенімі, тағы бір мәрте мін[illegible]т жүктегені деп түсінудің қисыны келіп [illegible]рған жоқ па?! Демек, Елбасының Алмат[illegible]а жиі-жиі ат басын бұруы, Иманғали Нұр[illegible]иұлының еңбегін жоғары бағалаған сөзі осынау бәрімізің көңілімізді күпті еткен аламанда шешуші рөл атқарғаны да сөзсіз.

Алдымен халықтың, сонсоң Мұхтар Мағауиннің сөздік қорына түсіп айтсақ, бізден тағы да бір лепес. Мынаған келісіп алайықшы. Біреулер "Әркімнің сөзін сөйлеп отыр" дер. Десе дей берсін, бұл біздің қайсымыздың

■ Алматы — көшесіне талай-талай буырқанған Мұқағали, Төлеужан секілді ақындар сыймай кеткен, талай армандар бүршік жармай қалған жер.

болсын тіл ұшымызға оралатын бірінші сөз ғой. Дұрысы, будан бұрын да талай төбеге шыққанбыз. Біреулер ықыласты болған, біреулер ықыласты болмаған ол төбеге шығуымызға, бірақ шықтық. Төбеден түсу де қиын емес, түссек түсе саламыз. Бұдан да бұрын болат қалам қолымыздан түспеген. Айтатын жерде айтып, айтысатын жерге дейін айтысқанбыз, қазір сол айтыс үдемесе, ортайған жоқ. Айтпағымыз ақиқаттан алыс емес, ағайындас айтыс. "Алматы Ақшамының" бетінде мақтау да, «даттау» да итжығыс түсіп жатады. Оқырман соның ішінен он пайызын мақұл көрсе, бізге одан артық жетістіктің керегі жоқ.

Біздің бір жетістігіміз — біреудің шалғайына жармаспаймыз, атамыздың сақалымен, апамыздың ақ жаулығымен ойнамаймыз. Ақиқаттың өзі кейде кірпияз, кінәмшіл келеді ғой, сондықтан ақиқатты астарлап-ақ айтамыз. Біреудің алтын басын қорламаймыз. "сөзге тоқтаған қазақпыз ғой" деп сөздің қадірін түсінер деген ниетпен сөзді сөзбен соғамыз.???

Қазақтың демократиясы да әу бастан ешкімге ұқсамайды ғой. "Қара пиар" дегеніңіз басқаны қайдам, бұл өзі қазақ қазақ болғалы келе жатқан тәсіл. Қазір шырқау биікке көтерілген шағы. Әуелде бұл "пиар" дегеннің мағынасы да елге қызмет етумен үндесіп жатса керек қой. Қазіргі заманда ол міндетінен алыстап кетті де, тікелей кектесу, өш алу жағына ашық көшті. Ал бізге "Жаманда тек болмайды, жақсыда кек болмайды" деген дана сөзді ғана қанағат тұтып, үнсіз қалуға тура келеді. Тасмағамбетовтің тасада тұрып лақтырылған тастың бірде-біріне тырс етпегенін, құқ демегенін айтамын да. Біз тұлғаның осы тәлімін ұстап қалдық.

Шыны керек қой, бар қазақтың Алматыдан пәтер алғысы келеді. Әрине, ол мүмкін емес жағдай. Десек те, Тасмағамбетов Әкім болып келгеннен бастап, жұрттың пәтерге деген үмітінің оянуы да тегін емес еді. Бұған дейін де қолынан келсе қазақтың баласына жақсылық жасаудан кенде емес Тасмағамбетовтің тірлігінен де жұрт жақсы хабардар. Содан кейін де болар, әкімшілік үйіне пәтер мәселесіне байланысты арыздanушылар көбейді. Бұл бұрын-соңды болмаған жағдай еді. Елдің үміті оянды. Әр саладағы талантты жастар көптеп пәтер ала бастады. Жұрт "бұрын осы пәтер қайда болған?" деді. Шыны керек, Заманбек Нұрқаділовтің тұсында талантты адамдарды қолдау біршама жолға қойылған еді. Арада бірнеше уақыт үзіліп қалған осы процесті Тасмағамбетов келіп қолға алды.

Қысқасы біреулердің жасаған Сорынан тау тұрғызуға болса, ал, Тасмағамбетовтің жасаған жақсылығынан Тау тұрғызуға болады.

Шағын үш облыстың халқы сыйып кететін Алматыны бір қалыпта ұстап тұрудың өзі ерлікпен пара-пар жағдай. Ерлік демекші, баяғыда біреу "Ер екеніңді білейін, Шымкентті басқарып көрші" деген екен. Қазір осы сөздің автоматты түрде Алматыға ауысқаны әркімге түсінікті болса керек.

Осыдан бір жыл бұрын Елбасының оң таңдау жасағанына көңілде еш күдік қалмады. Сондықтан Алматыда атқарылған, атқарылуға тиісті істерді, қаланың дамуының алдағы 10 бағдарламасын терең бағамдасаңыз, бір жылдың өзі он жылға татиды деп айтуымызға толық негіз бар.

Міне, Назарбаевтың осынау алып мегаполистің тізгінін Имекеннің қолына сеніп тапсырып, оны тағы бір мәрте сынап, оттың ортасына жіберуі жемісcіз болған жоқ. Бір жылдың ішінде алып шаһардың жүрек соғысын саралап, тамыр бүлкілін тап басып танып, кері кетіп бара жатқан тіршілікті ұршықтай үйірді. Қазақта **"балаң жақсы болса — елдікі, жаман болса — өзіңдікі"** деген сөз бар. Елбасының жіберген осынау ыстық нүктесіне келген ол елдің баласы екендігін аз уақытта дәлелдеп үлгергені де жасырын болмайтын шындық қой. **Қазақтың аса көрнекті жазушысы Д.Исабековтің аузына "Жеті жылда жөнделмеген нәрселерді Иманғали жеті айда жөндеді" деген сөзді ешкім салған жоқ шығар.** Демек, бір жылдың өзі он жылға бергісіз болған жоқ па деп, тағы да бейнелі сөйлесек, күнәһар бола қоймаспыз.

Ешкімге де жағынатындай жағдайымыз жоқ. Шамамыз келгенше шындықты, айта алғанша ақиқатты да жаздық. Әлі де жаза береміз. Тасмағамбетов менің жылы сөзіме еш зәру емес. Мақтағанға дандайситы жастан әлдеқашан өтіп кеткен. Қызмет дегеннің өзі де әрқалай. Бүгін бар, ертең жоқ. Бірақ сол қолда қызмет барда елге қызмет етуді де ойлап, тұлғалы азаматтарға жөнсіз көлеңке түсірмеудің де жолын ойлау азаматтық ісіміздің бір бөлінбес бөлшегі болуға тиісті. Шындықты әркім де айтады. Бірақ барды, жоқты салыстырып, шырайын келтіріп айтсайшы. Қазаққа жаны ашитын тұлғалы азаматтар бізде соншалықты көп пе? **Имекенді айту арқылы бірін-бірінен бөле-жарып қарай алмайтын, бір-бірін сөзімен де, ісімен де толықтырып отырған қазақтың көп жігіттерінің қыруар еңбегін де айтуға болады. Десек те бұл бір арнаны берекатты әңгіменің арқауы болуы керек.** Имекенді отқа да, суға да салған, ірі-ірі қызмет баспалдақтарының

■ Алматы — оттың үстінде отырғандай еді. Елбасының ұлылығы да сонда — сол оттың ортасына Тасмағамбетовті алып келді. Неге?

бәрінен өткізген Елбасының бұл жігіттен неге айрылмайтынына мен осы күндері шын көз жеткіздім. Бұл жігіт жұмыс істейді екен және де кеңсе шенеунігі емес, көше шенеунігі екен. Телефонмен емес, әлдекімнің айтуымен емес, әрнәрсені өз көзімен көріп, өз құлағымен естіп, қолымен ұстап көріп істейді екен. Ең бастысы, бүгінге емес, болашаққа жұмыс істейді екен. Бұл қасиет әрине қатардағы шенеунікке емес, Тұлғаға тән болса керек. Тұлғаға ірі, келешегі кемел істер тән. Имекеннің ісіне де тек осындай өлшеммен қарау керек.

Ғабең айтпақшы, соқаны суыратын сәт те таяу. Дей тұрсақ та мына бір жайға тоқталып, түйін-тұжырым жасаған жөн.

Мына бір әңгіме есіме түсіп отыр. Ерте көктемде қалалық әкімшіліктің Бас ғимаратында Алматының Бас жоспары талқыланып жатты. Талай адам сөйледі. Имекен біреуінің де сөзін бөлмеді. Бір кезде бір ұлты орыс студент қыз таза қазақ тілінде жатық сөйледі. Жұртты әбден тыңдап болған соң, мінберге көтерілген Тасмағамбетов сөзін жұрт әлдеқашан ұмытып кеткен әлгі қыз баладан бастады. "Алтыным, сен қазақша жақсы сөйледің. Қазақша сөйлеген тіліңнен айналайын. Осылай сөйлей бер, алтыным" деді.

Бұл ғимарат ішіндегі қызметкерлер бәлкім осы уақытқа дейін "алтыным" деген сөзді естімеген болар. Осы сөзден кейін залда қозғалыс байқалды. Тасмағамбетов осы сөзімен он екі қанат он үйдің орнындай болатын аудиторияны оп-сәтте ұйытып алды. Ол қазақтың мәселесін айту үшін де әңгімесін осы сөзден бастады. Ал содан кейін бір кетті дерсің. Турап-турап сөйледі, кесек-кесек сөйледі. "Өйту керек, бүйту керек" демеді, тереңнен толғап, жұртты ұйыта келіп, әңгімені ұлт мәселесіне тіреді. Соншама ұлттың өкілі осынау қисынды келіскен әңгімені де тез қабылдап жатты. Біз көп ұлттымыз дей бермей, сөз қисынын тапқан адам өзінің өзгеге сыйлатудың да жолын табады екен ғой. Егер қатардағы шенеунік болса жұртты өйте осылайша ұйыта алар ма еді. Қасымда отырған, жұрттың бәрі бір кісідей сыйлайтын қазақтың белгілі ақыны сол күрсініп "туған ғой, туған" деді. Демек, ел басқару үшін шенеунік болу аз. Тұлға болып туу керек. Қазақта басы бір қазанға сыймай жүрген осындай тұлғалы азаматтарымыз аз ба? Күрескен дұрыс, бірақ бізге қызыл күрес емес, осындай парасатты күрес еді ғой керек. Назарбаевтың осы бір қаршығадай қаны ыстық азаматты неге үнемі оттың ортасына жіберетінін мен ғана емес, сондағы жұрттың біразы түсінді ғой деймін.

Мынау дүниенің төрт алабын апшыдай қуырып, әр босағаны кесір боп аттап келе жатқан ғаламдық қатал катаклизмдердің құрсауында қалған қаланың тас маңдайынан сипағандай еді сол сөз.

Сол "алтыным" сөзі Алматыға алтын күрек дебін ала келгендей еді. Ұлт мүддесі жолындағы істі адамның пысықтығы, ептілігі, әбжілдігі емес, терең парасаты, ақыл-ойы шешсе керек. Алматыға сол парасат келді, қаншама парасатты іс жасалып жатыр.

Кешегі Алаш қайраткерлері қызметкерлерді «бірі ұлтқа жаны ашитындар, екіншісі орталық не айтса соған бас шұлғи беретін жай шенеуніктер» деп екіге бөліп қараған ғой. Бұдан былай тұлға мен шенеуніктің, мемлекеттік қызметшінің аражігін ашып сөйлесек, көп шындыққа көз жеткізу түк те қиындық тудырмайды екен.

Мен соны қазір сәуір түсінген халдемін.